

Εκκλησία της Κρήτης προς ραγιάδες επαναστάτες: «Χριστιανοί! Ρίψατε τα όπλα!»



Από τα πρώιμα κιόλας χρόνια της Τουρκοκρατίας, στην Κρήτη αρχίζει η οργανωμένη αντίσταση κατά του κατακτητή, τότε με τη βοήθεια των Βενετών στα Χανιά το 1692 και τότε με την ενθάρρυνση των Ρώσων, στην επανάσταση του Δασκαλογιάννη το 1770. Και οι δύο όμως εξεγέρσεις καταλήγουν σε αποτυχία, με μεγαλύτερες καταπιεστικές συνέπειες για τους υπόδουλους. Αξίζει να σημειωθεί εδώ, η χαρακτηριστική αγριότητα των γενιτσάρων, αυτοκρατορικών και ντόπιων, που είναι μοναδική ίσως στον ελληνικό χώρο.

Η ελληνική επανάσταση του 1821 εξαπλώνεται αμέσως και στην Κρήτη, παρά τη στρατιωτική υπεροχή του τουρκικού στοιχείου, την παντελή έλλειψη όπλων και εφοδίων και την άγρυπνη επιτήρηση των τουρκικών αρχών. Οι αγώνες της Κρήτης, που κινούνται στο ίδιο ιστορικό πλαίσιο με το ξεσκήμα της άλλης Ελλάδας, διαρκούν 10 σχεδόν χρόνια και περνούν από φάσεις επιτυχίας, αλλά και οδυνηρών συνεπειών. Οι επαναστατικές εξεγέρσεις αρχίζουν από τα Σφακιά. Στις αρχές Ιουνίου του 1821, αρχίζει επίσημα πια ο κρητικός αγώνας. Η πρώτη φάση των αγώνων διαρκεί ως το 1824, όταν οι Τούρκοι καλούν σε βοήθεια μεγάλες αιγυπτιακές δυνάμεις, που κατορθώνουν, σε φονικές μάχες, να καταπνίξουν τα επαναστατικά κινήματα, χαράσσοντας παράλληλα με τη φιλοπόλεμη τακτική τους φιλόδοξους μελλοντικούς στόχους.

Το ίδιο χρονικό διάστημα που μαινόταν η επανάσταση στην Κρήτη, οι εκεί ιεράρχες, σε απόλυτη σύμπνοια με την αντεθνική δράση του Πατριαρχείου, γύριζαν στα χωριά, και προσπαθούσαν να κάμψουν το ηθικό του πληθυσμού, λέγοντας πως οι επαναστάτες είναι αφορισμένοι, και πως πρέπει να παρατήσουν τα όπλα -τονίζοντας παράλληλα και την υπεροχή των εχθρών- και να ζητήσουν συγχώρεση από την «κραταιάν, ένδοξη και φιλόανθρωπον βασιλείαν».

Προς το τέλος του 1823 ο μητροπολίτης Κρήτης, Καλλίνικος Γ΄ ο εξ Αγκιάλου, διαμήνυε στο ποίμνιό του:

Χριστιανοί, τέκνα εν Κυρίω!

Γνωστόν έστω υμίν ότι ο ενδοξώτερος αρχιστράτηγος Χασάν Πασάς από φιλανθρωπίαν κινηθείς απεφυλάκισε πολλούς άλλους αδελφούς ημών και εμέ τον ίδιον. Ευρισκόμενος εγώ τώρα υπό την ευνοϊκήν προστασίαν του, ως περί τούτου θέλει σας πληροφορήσει και ο διάκονός μου, δεν δύναμαι από ευγνωμοσύνην να κρύψω την προαίρεσιν και την δικαιοσύνην του. Έρχομαι όμως να παρακαλέσω υμάς, χριστιανοί, να έλθετε πλέον εις συναίσθησιν και να γνωρίσατε με ποίαν ισχυράν δύναμιν του Αντιβασιλέως της Αιγύπτου έχετε να κάμετε.

Όθεν σας συμβουλεύω να ρίψητε τα όπλα και να προσπέσητε εις τοιούτον φιλόανθρωπον αρχιστράτηγον, τον οποίον επίτηδες ο ενδοξώτατος Μεχμέτ Αλής έστειλεν τοιούτον, διά να ειρηνεύση τον τόπον μας...

Ούτω πράξητε χριστιανοί μου προτιμώντες τον ειρηνικόν βίον παρά τας τόσας ζημίας, τας οποίας καθ' εκάστην λαμβάνετε υμείς αυτοί, τα τέκνα σας και τα κτήματά σας...

Λίγα χρόνια αργότερα, το 1827, ο επίσκοπος Κυδωνίας (Κρήτης) Αρτέμιος, θα προσθέσει κι αυτός το όνομά του στον κατάλογο των «ηρωικών» ρασοφόρων της Εκκλησίας, κοινοποιώντας την ακόλουθη εγκύκλιο, με την οποία συνιστούσε στους επαναστατημένους Κρητικούς -τι άλλο;- την υποταγή στον «φιλόανθρωπο» Τούρκο άρχοντα:

Χριστιανοί, ευρισκόμενος εις Γραμβούσαν, σας εύχομαι. Λυπούμαι, αδελφοί μου, ότι σας μωραίνει η τύχη, ώστε να επιμένετε ασυλλογίστως εις το ολέθριον φρόνημα της αποστασίας, το οποίον μέλλει δυστυχώς να επιφέρει και τον τέλειον αφανισμόν σας, εάν δεν μεταμεληθήτε, εωσότου έχετε καιρόν, και αποστραφήτε την οδόν ταύτην της πλάνης σας. Δεν πρέπει κατ' ουδένα τρόπον να φροντίζετε, τι κάμνουν εις άλλα μέρη οι αποστάται. Σεις χρεωστέίτε να φροντίζετε περί της ιδικής σας σωτηρίας και περί της ζωής των τέκνων σας.

Εντός ολίγου περιμένονται εδώ οι στόλοι της Αιγύπτου και της Κωνσταντινουπόλεως, οι οποίοι μέλλουν να σας πολιορκήσουν, αυτοί μεν διά θαλάσσης, τα δε στρατεύματα διά ξηράς, ώστε να σάς βιάσωσι να παραδοθήτε και να χαθήτε.

Ο Μουσταφά βέης είναι φιλόανθρωπος και γνωρίζω καλώς ότι δεν θέλει το κακόν σας όθεν από χριστιανικήν αγάπην κινούμενος σας συμβουλεύω και εγώ να προλάβητε τα φρικτά δυστυχήματα, τα οποία σας περιμένουν, εάν πρότερον εκουσίως δεν καταθέσητε τα όπλα και υποταχθήτε εις τον Υψηλότατον βέην μας. Και αυτοί οι ίδιοι φυλακισμένοι καπεταναίοι με παρεκάλεσαν να σας γράψω περί τούτου και προς τούτοις να λάβητε συμπάθειαν εις τα βάσανα, τα οποία σήμερον υποφέρουν εξαιτίας σας...

Πηγές



davlos.gr | kairatos.com.gr